

Nr 52.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till taxeringsförordning, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 16 mars 1956 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 150, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) taxeringsförordning;
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt
- 3) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

dels ock godkänna av föredragande departementschefen enligt samma protokoll förordade riktlinjer för en ändrad taxeringsorganisation.

I föreliggande betänkande behandlar utskottet propositionen endast i de delar densamma avser de under 2) och 3) upptagna författningsförslagen.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* i nu förevarande delar må här anföras följande.

I propositionen föreslås, att vissa naturaförmåner av mindre värde fr. o. m. 1957 års taxering skall undantas från skatteplikt. Härigenom kan arbetsgivarnas skyldighet att lämna kontrolluppgifter om naturaförmåner inskränkas. I propositionen föreslås vidare att rese- och traktamentsersättningar samt ersättningar för representationskostnader under vissa förutsättningar undantas från arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet.

Ovannämnda, i detta betänkande behandlade *författningsförslag* är av följande lydelse.

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 32 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkt 3 av anvisningarna till 32 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

32 §.

3 mom. Såsom intäkt — — — avsedda utgifter.

Förmånen av — — — befattningshavare gällande.

Såsom intäkt upptages ej heller förmån av mindre värde, som utgått i annat än penningar, därest förmånen kan antagas icke vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete.

Anvisningar

till 32 §.

3. Såsom intäkt — — — här nedan).

Angående värdesättningen — — — därmed minskas.

Förmån som avses i 32 § 3 mom. tredje stycket kan bestå i t. ex. rabatter vid inköp av varor i arbetsgivarens rörelse, förfriskningar som utan ersättning tillhandahållas i samband med arbetet, måltider som genom arbetsgivarens försorg erhållas till ett lägre pris än i öppna marknaden eller nyttjanderätt till fastighet för vilken vederlaget bestämts till obetydligt lägre belopp än i orten gällande hyrespris. Vid bedömande av om förmånen skall upptagas såsom intäkt skall hänsyn tagas till det sammanlagda värdet av de förmåner av ifrågavarande slag som den skattskyldige åtnjuter från samme arbetsgivare. Hänsyn skall därvid ock tagas till den besparing i normala levnadskostnader som förmånen kan ha inneburit för den skattskyldige. För att förmånen icke skall upptagas såsom intäkt gäller vidare den förutsättningen att förmånen icke framstår som ett med lön eller pension jämförbart vederlag utan som en åtgärd för att bereda trivsel i arbetet el. likn. eller ock utgår på grund av sedvänja inom det yrke eller den verksamhet varom fråga är. Äger den skattskyldige mot avstående av förmånen erhålla ersättning i penningar, hör förmånen i regel betraktas såsom avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete.

¹ Senaste lydelse av 32 § 3 mom. se 1954:252 samt av punkt 3 av anvisningarna till 32 § se 1940:876.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att lagen icke skall äga tillämpning beträffande 1956 års taxering eller beträffande eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

Förslag

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)

Härigenom förordnas, att 33 § 1 och 2 mom., 37 § 1 mom. samt 52 § taxeringsförordningen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

33 §.

1 mom. Till ledning — — — följande uppställning:

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
1. a) Statlig och kommunal myndighet,	Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.	Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlægga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget lämnas.
b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,		
c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt		
d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla.		
		<i>Undantag:</i>
		a) folkpension,
		b) ersättning och förmån i anledning av tillfälligt arbete, om det som mottagaren sammanlagt åtnjutit haft ett lägre värde än 100 kronor för hela året,
		c) ersättning och förmån till någon i anledning av tillfälligt arbete å annan fastighet än jordbruksfastighet, om vad som sammanlagt utgivits har lägre värde än 500 kronor för hela året och det icke utgör avdragsgill omkostnad i förvärvskällan rörelse,
		d) utbetalning till rörelseidkare, som enligt lag varit

¹ Senaste lydelse se 1955: 356.

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften skall avse

Vad uppgiften skall avse

bokföringsskyldig, av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren,

e) av statlig myndighet utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren,

f) förmåner i annat än penningar, om det som mottagaren i sådant hänseende sammanlagt från den uppgiftsskyldige åtnjutit, efter avdrag för vederlag, uppenbarligen haft ett värde icke överstigande 400 kronor för helt år räknat,

g) ersättning för resa i tjänsten, motsvarande gjorda utlägg som sammanlagt icke överstiga 500 kronor, traktementsersättning vid vistelse i tjänsten utom tjänstgöringsorten med sammanlagt högst 500 kronor och representationsersättning, motsvarande gjorda utlägg, sammanlagt icke överstigande 500 kronor, samt

h) förmån från stiftelse, om vad som utgivits uppenbarligen icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren.

Om uppgiftens — — —

1. sägs.

Utgivet belopp.

Det utbetalda beloppet.

Utgivet vederlag — — — eller annat.

Undantag: vederlag — — — bokföringsskyldig rörelseidkare.

Vederlag som — — — avtal träffats.

Ersättning eller — — — finnes tillgänglig.

2. Fysisk person — — — enligt uppbördsförordningen. Den å — — — skatteavdrag verkstälts.

3. Försäkringsanstalt och understödsförening. Den som — — — beloppet föreligger.

4. Den som — — — mönster o. dyl. Den till — — — avgiften utbetalts.

5. Den som — — — därom förordnat. Den från — — — inköp skett.

6. Den som — — — därom förordnat. Den som — — — ägt rum.

7. Den som — — — därom förordnat. Den som — — — försålt egendom.

2 mom. Vid avlämnande — — — iakttagas följande.

Avser sådan — — — förmånen utgått.

I kontrolluppgift, som upptager särskild resekostnads- och traktamentsersättning, skall angivas beloppet av dels resekostnadsersättning och dels traktamentsersättning jämte antalet dagar för vilka traktamentsersättning utgått.

Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagares eller hans efterlevandes pensionering, skall i kontrolluppgiften upptagas bruttolön och vad som avdragits.

Har arbetsgivare — — — sålunda uppburits.

I kontrolluppgift — — — preliminär A-skatt.

Särskild uppgiftshandling — — — före taxeringsåret.

Uppgift skall — — — lämpad blankett.

37 §.

1 mom. Självdeklaration, som avgives utan anmaning, så ock uppgift enligt 33 eller 34 § skall avlämnas *antingen* direkt till ordföranden i den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering, för vilken deklarationen eller uppgiften är avsedd att tjäna till ledning, *eller* till länsstyrelsen i det län, den lokala skattemyndigheten eller, där staden icke har egen uppbördsförvaltning, magistraten eller kommunalborgmästaren i den stad eller landsfiskalen i det landsfiskalsdistrikt, där taxeringen skall äga rum. Uppgifter, som avses i 33 § 1 mom. punkterna 5—7, skola dock avlämnas till länsstyrelsen i det län, där uppgiftslämnaren är bosatt. I fall, som avses i 33 § 3 mom., skall därjämte iakttagas, att uppgifterna jämte därtill hörande sammandrag städse skola avlämnas till myndighet, hos vilken arbetsgivarrens allmänna självdeklaration må avlämnas.

Vad i — — — äga rum.

Uppgifter enligt — — — uppgifter avser.

52 §.

För taxering — — — eller överförmyndare.

Vad nu — — — till envar.

Är handling, — — — utan bifall.

Efter ansökan — — — tredje styckena.

Befattningshavare vid riksskattenämnden äger, i den mån nämndens ordförande förordnar därom, i fråga om handlingar och uppgifter som avses i denna paragraf, samma befogenhet som taxeringsintendent.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Av de till utskottets behandling hänvisade, i anledning av propositionen väckta motionerna har utskottet till behandling i förevarande sammanhang upptagit de likalydande motionerna I: 609 av herrar *Magnusson* och *Ebbe Ohlsson* samt II: 799 av herrar *Edström* och *Strandh*, vari hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta, att 37 § 2 mom. andra stycket i det förslag till taxeringsförordning, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 150 till innevarande års riksdag, liksom ock 33 § 2 mom. andra stycket i det i samma proposition framlagda förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall erhålla följande lydelse:

Avser sådan förmån, varom i 1 mom. första och andra punkterna förmäles, endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Om fullgörandet av denna uppgiftsskyldighet är förenad med betydande svårighet för uppgiftslämnaren, må dock i stället meddelas, huruvida förmånen avsett hela året eller del av året.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande till utskottet hänvisade, vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

A) de likalydande motionerna I: 309 av herr *Spetz* och II: 233 av herrar *Strandh* och *Sjölin*, vari hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om översyn av § 33 i gällande taxeringsförordning i avsikt att få dess bestämmelser i bättre överensstämmelse med sunt förnuft och allmänt rättsmedvetande»; ävensom

B) de likalydande motionerna I: 438 av herrar *Magnusson* och *Svärd* samt II: 568 av herr *Edström*, vari hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t efter den utredning som härför kan anses erforderlig måtte snarast och senast 1957 förelägga riksdagen förslag till sådan ändring av 32 § kommunalskattelagen och 33 § taxeringsförordningen, att skatteplikt respektive uppgiftsskyldighet endast skall föreligga beträffande ersättning för kostnader som bestritts i tjänsten då någon intressegemenskap kan anses föreligga mellan uppgiftsskyldig och skattskyldig samt beträffande åtnjutna naturaförmåner då värdet härav överstiger visst minimibelopp».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 438, II: 233 och II: 799.

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 47 har riksdagen vid vårsessionen beslutat att till innevarande års höstriksdag uppskjuta behandlingen av föreliggande proposition jämte vid vårsessionen väckta motioner i ämnet.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Med skrivelse den 9 december 1955 har riksskattenämnden meddelat, att nämnden utfärdat anvisningar för taxeringsmyndigheterna angående kontrolluppgifter från arbetsgivare enligt 33 § gällande taxeringsförordning. Under framhållande av att nämnden inte anser frågan om arbetsgivares uppgiftsskyldighet jämlikt nämnda författningsrum slutgiltigt löst genom dessa anvisningar har nämnden anmält ärendet för den utredning samt de vidare åtgärder vartill må finnas anledning.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen, såvitt de behandlas i detta betänkande, hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under rubriken »Vissa med inkomst av tjänst sammanhängande frågor» å sid. 325—335 i propositionen.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande *motionerna I: 309 och II: 233* erinras om att, sedan vid 1955 års riksdag ändringar vidtagits bl. a. i 33 § taxeringsförordningen, riksskattenämnden till 1956 års taxering fastställt nytt formulär till blankett, avseende uppgifter rörande löneförmåner m. m. från arbetsgivare. På grund av de detaljuppgifter av olika slag, som skulle lämnas i blanketten, hade mot densamma riktats kritik såväl från arbetsgivare som anställda. Sedermera hade riksskattenämnden utfärdat tillämpningsföreskrifter till ledning för taxeringsmyndigheterna vid 1956 års taxering, innebärande att skattepliktig naturaförmån och resekostnadsersättning icke skulle anses föreligga vid bagatellartade belopp. Vidare gavs möjlighet för vissa större arbetsgivare, hos vilka det med hänsyn till bokföringens uppläggning skulle vara förenat med stora svårigheter att redan för beskattningsåret 1955 lämna begärda uppgifter, att hos vederbörande taxeringsintendent erhålla närmare anvisningar angående sättet för uppgiftsskyldighetens fullgörande. Härigenom syntes arbetsgivarna i viss mån ha beretts lättnad i det merarbete, som följde med en generell uppgiftsskyldighet, men den vunna lösningen medförde flera olägenheter. Sålunda saknade föreskrifterna stöd i taxeringsförordningen, och de måste utfärdas för varje år. Det vore vidare enligt motionärernas uppfattning synnerligen olämpligt med tillämpningsföreskrifter och underhandsbesked i olika former, vilka icke hade uttryckligt stöd i gällande taxeringsförordning. Ett sådant förfaringssätt kunde medföra olikformighet och godtycke beroende på vederbörande taxeringsmyndigheters uppfattning vid tolkningen av dessa föreskrifter. Då uppgiftsskyldigheten framstode såsom alltför detaljerad och rigorös och dåligt korresponderade med vad folk i allmänhet ansåge, att en sådan skyldighet skulle innebära, borde bestämmelserna i 33 § taxeringsförordningen bli föremål för översyn.

Även i de likalydande *motionerna I: 438 och II: 568* har kritik riktats mot de genom 1955 års beslut vidtagna ändringarna i 33 § taxeringsförordningen. Motionärerna anför att genom detta beslut en vidgad uppgiftsskyldighet

ålagts arbetsgivare. De nya bestämmelserna hade sin grund i kommunalskattelagens stadganden i 32 §. Sålunda skulle enligt punkt 3 av anvisningarna till 32 § såsom intäkt upptas värdet av de förmåner den skattskyldige åtnjöte, därest han icke skulle varit berättigad att åtnjuta avdrag för utgifterna för förmånernas förvärvande för den händelse han själv förskaffat sig dem. Vidare skulle enligt punkt 4 av samma anvisningar ersättning, vilken anvisats för vissa med tjänsten förenade kostnader som av den skattskyldige måst bestridas, upptas som intäkt i deklarationen, medan de omkostnader som skulle bestridas därmed finge dras av såsom omkostnader för tjänsten eller uppdraget. Enligt motionärernas mening funnes det anledning att göra erinringar mot den omfattning i vilken uppgifter sålunda skulle avlämnas av arbetsgivare. Det kunde ifrågasättas huruvida de nya bestämmelserna vore ägnade att medföra förhöjd effektivitet av taxeringskontrollen i sådan omfattning att detta uppvägs de nackdelar som uppstode i form av ökade administrativa bördor för de uppgiftsskyldiga. I de allra flesta fall saknades anledning till antagande, att den ersättning den skattskyldige erhöle för av honom bestridda omkostnader skulle överstiga de verkliga kostnaderna. Arbetsgivaren hade själv intresse av att icke ge för hög ersättning och den kontroll han utövade måste vara effektivare än den taxeringsnämnden kunde åstadkomma. Endast om man hade anledning antaga, att arbetsgivaren avsiktligt utgav ersättning utöver vad som motsvarade de faktiska omkostnaderna för att möjliggöra att viss den anställdes inkomst undandrogas från beskattning, fyllde den ifrågavarande uppgiftsskyldigheten någon funktion. Rådde det sålunda någon form av intressegemenskap mellan den uppgiftsskyldige och den anställde, kunde obligatorisk uppgiftsskyldighet rörande utgivna omkostnadsersättningar vara motiverad. I övrigt borde det vara tillräckligt med den möjlighet taxeringsmyndigheterna hade att få fram uppgifter efter förfrågan. Enligt motionärernas mening borde därför en ändring av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen komma till stånd, åtföljd av motsvarande ändringar av 33 § taxeringsförordningen.

I de fall då den skattskyldige åtnjöte smärre naturaförmåner av arbetsgivaren utan att behöva utge någon eller i varje fall icke full ersättning därför, ledde ett konsekvent fullföljande av bestämmelserna i 33 § taxeringsförordningen till ett orimligt merarbete för såväl uppgiftsskyldiga som taxeringsmyndigheter utan att nämnvärd vinst gjordes från fiskalisk synpunkt. Riksskattenämnden hade visserligen i meddelade anvisningar uttalat, att förmåner som motsvarade endast smärre belopp ej skulle behöva uppges, men något stöd härför syntes icke kunna hämtas ur 33 § taxeringsförordningen. Ett dylikt undantag borde rätteligen göras genom ändringar i kommunalskattelagen och icke åstadkommas i administrativ ordning. Även ur denna synpunkt föreläge anledning att ompröva bestämmelserna i anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen. En lämplig utväg vore måhända att fastställa visst minimibelopp för att förmånen skulle uppges. En sådan

anordning skulle väl överensstämma med de förenklingssträvanden på beskattningens område som kommit till uttryck under senare år.

I de likalydande *motionerna I: 609 och II: 799* har anförts bl. a. följande. Propositionsförslagen innebure att den sedan länge gällande föreskriften, att om uppgift till ledning vid annans taxering angående avlöning, arvode m. m. avsåge sådan förmån under endast en del av året, upplysning skulle meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Beträffande vissa slag av anställningar hade emellertid arbetsgivaren haft betydande svårigheter att ange den ifrågavarande tidrymden. Uppgiftsskyldigheten måste i allmänhet fullgöras av företagens centrala förvaltningar, men dessa kunde t. ex. inom en anläggningsindustri med en mängd arbetsplatser av mycket varierande storleksordning ofta icke utan betydande omgång och besvär införskaffa exakta tidsuppgifter från de olika arbetsplatserna, och det primärmaterial, varur uppgifterna skulle hämtas, vore icke alltid fullständigt och tillförlitligt. Det inträffade inte sällan, att arbetare utan föregående anmälan utebleve från arbetet, och den lokala arbetsledningen visste inte, huruvida fråga vore om en tillfällig bortovaro, beroende t. ex. på sjukdom, eller om vederbörande definitivt lämnat arbetet. Särskilt inom anläggningsindustrien vore det inte ovanligt, att en person med längre eller kortare avbrott arbetade hos ett och samma företag under ett flertal perioder under året. Att exakt redovisa dessa tidsperioder innebure ofta för uppgiftslämnaren ett betungande arbete, medan värdet därav ur kontrollsynpunkt syntes tämligen ringa. Liknande svårigheter förelåge i stor utsträckning även inom skogsindustrien, särskilt i fråga om ersättning för körslor, eftersom den som utförde dessa vanligen hade möjlighet att inom vissa gränser själv bestämma tidpunkten för arbetets utförande.

Taxeringsmyndigheterna hade i allmänhet beaktat dessa svårigheter. På hemställan av arbetsgivare, för vilka en rigorös tillämpning av den ifrågavarande bestämmelsen skulle verka särskilt betungande, hade myndigheterna i vissa fall godkänt, att å löneuppgifterna meddelats, huruvida den uppburna förmånen avsett hela året eller del av året. I andra fall hade arbetsgivaren angivit tidrymden approximativt t. ex. »januari—mars», vilket även godkänts av taxeringsmyndigheterna.

Den ifrågavarande föreskriften syntes nu böra uppmjukas i överensstämmelse med vad som sålunda enligt praxis i allmänhet tillämpats. Värdet ur kontrollsynpunkt av att erhålla uppgift om den tidrymd en avlöningsförmån avsåge stode icke i rimlig proportion till det arbete detta obligatoriska uppgiftslämnande medförde. Taxeringsmyndigheterna kunde alltid, om så i visst fall vore påkallat, genom anmaning införskaffa kompletterande uppgifter.

Utskottet. De i den föreliggande propositionen upptagna med 2) och 3) betecknade författningsförslagen avseende ändringar i kommunalskatte-lagen och i 1928 års taxeringsförordning har förordats skola träda i kraft omedelbart efter utfärdandet av vederbörande författningar och äga tillämpning med avseende å 1957 års taxering. Enligt det förstnämnda författningsförslaget skulle under vissa förutsättningar naturaförmåner av mindre värde undantas från skatteplikt. Förslaget om ändring i taxeringsförordningen återigen innehåller inskränkningar i arbetsgivarnas skyldighet att lämna kontrolluppgifter till ledning för annans taxering, vilken uppgifts-plikt i nu föreslagen omfattning första gången skall ha fullgjorts senast den 31 januari nästa år. Då arbetet därmed på många håll torde påbörjas i god tid före årsskiftet, bör ändrade bestämmelser i ämnet snarast möjligt bringas till allmänhetens kännedom. För att så skall kunna ske har utskottet ansett sig böra behandla dessa förslag separat och icke vänta därmed till dess det mer omfattande förslaget till ny taxeringsförordning — i vilket föreslås motsvarande ändringar i uppgiftsskyldigheten — slutbehandlats.

Som i propositionen närmare utvecklats genomfördes förra året vissa utvidgningar i skyldigheten att lämna kontrolluppgifter till ledning vid annans taxering. Utvidgningarna tog i främsta rummet sikte på att möjliggöra en ökad kontroll över rörelseidkares och jordbrukares deklARATIONER. I fråga om rörelseidkares och jordbrukares skyldighet att lämna uppgifter om anställdas avlöningsförhållanden gjordes i sak föga ändring i de tidigare gällande reglerna. Det underströks emellertid i förarbetena till lagstiftningen, att uppgiftsskyldigheten — liksom tidigare — omfattade alla förmåner och alltså även naturaförmåner av olika slag. Därmed avsågs dock ej att ändra den praxis som tidigare utbildat sig, nämligen att uppgiftsskyldigheten ej ansågs behöva iakttagas beträffande mer bagatellartade naturaförmåner och liknande. Av skäl som redovisats i propositionen har föredragande departementschefen nu funnit anledning överväga om inte den i taxeringsförordningen föreskrivna skyldigheten att utan anmaning lämna kontrolluppgifter rörande anställda lämpligen borde uttryckligen inskränkas. Därvid har departementschefen ansett det inte vara tillräckligt att ändringar vidtogs enbart i de bestämmelser som reglerade denna uppgifts-plikt, vilka bestämmelser återfinns i 33 § taxeringsförordningen. Omfattningen av arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet hade ett klart samband med hur de materiella reglerna om beskattning av inkomst av tjänst vore utformade. Med ett bibehållande av nuvarande regler i detta hänseende och med en inskränkning av uppgiftsskyldigheten enligt taxeringsförordningen, skulle följderna blott bli att taxeringsnämnderna skulle anse sig förpliktade att i annan ordning inhämta upplysningar huruvida förmåner utgått som i princip vore av skattepliktig natur. Om något skulle vara att vinna genom att inskränka arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet, vore det därför ofrånkomligt att parallellt härmed ändra de materiella reglerna.

I frågan hur en sådan ändring skulle genomföras har departementschefen framhållit att det mötte åtskilliga svårigheter att på ett lämpligt sätt avväga de materiella bestämmelserna i ämnet, så att den önskade förenklingen erhöles. De materiella bestämmelserna, som i huvudsak återfunnes i 32 § kommunalskattelagen och anvisningarna till samma paragraf, byggde på den i och för sig riktiga tanken, att värdet av alla förmåner som utginge i tjänsten, oavsett deras beskaffenhet, skulle upptas som intäkt. Även om vissa undantag från denna regel gjorts i lagstiftning och i praxis, låge i sakens natur, att mera väsentliga avsteg rimligen inte kunde göras från principen om naturaförmånens likställighet med lön i pengar. Dock syntes vissa förenklingar möjliga. En naturlig utgångspunkt erbjöde härvid de fall i vilka enligt praxis skatteplikt inte ansetts föreligga. Gemensamt för dessa fall vore att de avsåge förmåner, som i själva verket inte, eller i vart fall inte i första hand, vore avsedda att utgöra ersättning för utfört arbete, utan fastmera hade karaktär av åtgärder, som arbetsgivaren vidtog för att skapa trivsel i arbetet. Det kunde också röra sig om förmåner som utginge på grund av sedvana inom yrket eller liknande. Förmånerna vore i regel av ganska ringa ekonomiskt värde eller innebure i vart fall inte någon nämnvärd besparing av levnadskostnader för mottagaren. Det borde icke väcka betänkligheter att genom uttryckliga föreskrifter från beskattning undanta förmåner av nu angivet och därmed likartat slag.

När det gäller den närmare utformningen av de föreslagna inskränkningarna i skatteplikten innebär förslaget att man inte gör någon ändring i de fall då praxis nu medger skattefrihet. Emellertid medför förslaget därutöver en inte obetydlig utvidgning av det skattefria området. Sålunda kommer därunder att inbegripas åtskilliga fall i vilka den anställde har att erlagga ett vederlag som något understiger det motsvarande marknadspriset. Såsom exempel härpå har i propositionen angivits subventionerade luncher o. d., varurabatter som är något större än för andra kunder, tjänstebostäder med en hyra något understigande hyrespriset i orten samt rätt att privat använda arbetsgivaren tillhörig bil för en ersättning som endast är obetydligt lägre än de verkliga kostnaderna. Det blir också klarlagt, att skatt inte skall utgå för värdet av förfriskningar o. d., som utan ersättning tillhandahålles i samband med arbetet.

För att underlätta tillämpningen av de föreslagna reglerna, upptagna i 32 § kommunalskattelagen, har departementschefen vidare förordat att innebörden av dessa närmare belyses genom ett tillägg till anvisningarna till nämnda paragraf. Som närmare framgår av författningstexten har i dessa anvisningar intagits exempel på de förmåner som avses skola kunna bli skattefria. Vidare har där närmare utvecklats vad som åsyftas, när det krävs att förmånerna skall vara av mindre värde och att det skall kunna antagas att förmånen icke är avsedda att utgöra direkt vederlag för utfört arbete. Beträffande värdet anges, att hänsyn skall tas till det sammanlagda

värdet av de förmåner av ifrågavarande slag som den skattskyldige åtnjuter från arbetsgivaren. Hänsyn skall därvid även tas till den besparing i normala levnadskostnader som förmånen kan ha inneburit för den skattskyldige. Vidare föreskrives i det föreslagna tillägget att förmånen i regel bör beskattas, om den skattskyldige kan få ersättning i pengar mot avstående av förmånen.

Utskottet kan i allt väsentligt ansluta sig till den uppfattning, som sålunda kommit till uttryck i propositionen. Ur strängt principiell synpunkt föreligger det givetvis inte anledning att i beskattningshänseende göra åtskillnad mellan värdet av erhållna naturaförmåner och kontant ersättning. Träffar emellertid beskattningen förmåner av sådan art, att de av de skattskyldiga inte med rätta uppfattas som avlöningsförmåner utan mera har karaktär av åtgärder för att stimulera de anställda till bättre arbetsprestationer eller för att underlätta och skapa trivsel i arbetet och liknande, föreligger emellertid enligt utskottets mening starka skäl att göra avsteg från principen om naturaförmånens likställighet i beskattningshänseende med kontantersättning. Detta så mycket mer som man redan enligt gällande lagstiftning och praxis beträtt denna väg, även om detta skett endast beträffande vissa särskilt angivna förmåner. Att man härvidlag — bl. a. med hänsyn till faran för missbruk — måste begränsa skattefriheten till förmåner av mindre värde, torde vara uppenbart.

Enligt utskottets uppfattning är den i propositionen föreslagna lösningen av ifrågavarande spørsmål — även om den inte är helt invändningsfri — den mest ändamålsenliga av de möjligheter som f. n. står till buds. Det torde ligga i sakens natur att bestämmelser av denna art kommer att bli föremål för olika bedömanden och därigenom kommer att vålla beskattningsmyndigheterna ett visst merarbete, särskilt innan en fastare praxis hunnit bildas. Sett på lång sikt torde dock de föreslagna bestämmelserna leda till en viss lättnad i taxeringsarbetet och således ligga i linje med de senare årens strävanden att förenkla deklara- och taxeringsarbetet. Med hänsyn till önskvärdheten att från första början samma normer i huvudsak tillämpas i hela landet vill utskottet i detta sammanhang starkt understryka angelägenheten av att riksskattenämnden — som förutsatts i propositionen — genom vägledande uttalanden skapar förutsättningar för en enhetlig tillämpning.

Gentemot den närmare utformningen av de föreslagna bestämmelserna har utskottet icke funnit anledning till erinran. Genom de exempel som enligt förslaget skall intagas i tillägget till punkt 3 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen torde ha angivits de vanligaste fall, då förmåner av hithörande art förekommer. Utskottet vill endast tillägga att sådana förmåner som blommor och presenter i natura av mindre värde till anställda på bemärkelsedagar o. d., vilka förmåner redan nu i praxis torde lämnas obeskattade, enligt de föreslagna bestämmelserna skulle bli skattefria.

Utskottet övergår härefter till frågan om inskränkning i arbetsgivares uppgiftsplikt såvitt avser naturaförmåner i allmänhet.

Propositionsförslaget innebär härutinnan att uppgift inte skall behöva lämnas om förmåner i annat än pengar, när vad mottagaren i sådant hänseende sammanlagt åtnjutit, efter avdrag för vederlag från mottagaren, uppenbarligen haft ett lägre värde än 400 kronor för helt år räknat. Detta gäller icke endast då förmånen är av sådan art att den jämlikt de föreslagna bestämmelserna i 32 § kommunalskattelagen jämte anvisningar skulle bli skattefri utan även i andra fall. Beloppet 400 kronor har enligt departementschefen valts med tanke på vad som enligt nämnda bestämmelser i kommunalskattelagen i åtskilliga fall kunde tänkas bli bedömt som skattefritt. Det framhålles emellertid att detta belopp i och för sig inte innebure någon norm för värdet på de intäkter som genom de föreslagna bestämmelserna i kommunalskattelagen undantoges från beskattning, utan vad som vore att anse som skattefritt enligt de nya reglerna borde förbehållas praxis att avgöra med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet.

Utskottet finner önskvärt att arbetsgivarens uppgiftsskyldighet lindras där så kan ske utan att kontrollmöjligheterna alltför mycket beskäres och finner den nu berörda föreslagna bestämmelsen ur dessa synpunkter lämpligt avvägd. Emellertid anser utskottet sig böra understryka att undantaget från uppgiftsplikt är avsett att gälla endast i de fall där det är uppenbart att nettovärdet av samtliga nu ifrågavarande naturaförmåner understiger 400 kronor för hela året. Vidare bör särskilt framhållas, att den omständigheten att förmåner av lägre värde än 400 kronor icke upptagits på kontrolluppgift för den skattskyldige inte föranleder att han kan underlåta deklarerera förmånen. Härför fordras att förmånen är skattefri enligt de föreslagna bestämmelserna i kommunalskattelagen. I tveksamma fall bör därför den skattskyldige i sin deklaration ange att förmåner utgått.

I fråga om arbetsgivares uppgiftsskyldighet föreslås i propositionen slutligen vissa undantag, avseende reseersättningar, traktamenten och ersättningar för representationskostnader. Därvid förutsättes emellertid att det beträffande rese- och representationsersättningar inte är fråga om annat än ersättningar för gjorda utlägg samt, i vad angår traktamenten, att dessa utgått vid vistelse i tjänsten utom den vanliga tjänstgöringsorten. Om angivna förutsättningar uppfyllts skulle enligt vad som föreslagits i propositionen uppgift inte behöva lämnas om resekostnader, som sammanlagt inte överstiger 500 kronor. Motsvarande föreslås skola gälla traktaments- resp. representationsersättningar.

Icke heller gentemot sist berörda förslag har utskottet funnit anledning till erinran. Det är enligt utskottets mening tillräckligt att uppgifter i före-

varande hänseende kan fås efter anmaning. Utskottet förutsätter att anmanningsförfarande kommer till användning så snart det kan misstänkas att undantagsbestämmelserna missbrukas på det sätt att kontanta löneförmåner betecknas såsom rese- eller representationsersättning eller såsom traktamente.

I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 309 och II: 233 har yrkats att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om översyn av 33 § i gällande taxeringsförordning i avsikt att få dess bestämmelser i bättre överensstämmelse med sunt förnuft och allmänt rättsmedvetande. Vidare har i de likaledes vid riksdagens början väckta motionerna I: 438 och II: 568 bl. a. yrkats att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till sådan ändring av vederbörande författningsbestämmelser att skatteplikt resp. uppgiftsskyldighet beträffande åtnjutna naturaförmåner skulle föreligga endast då värdet därav överstege visst minimibelopp.

Då syftet med de nämnda motionsyrkandena får anses tillgodosett genom de av utskottet tillstyrkta ändringarna i 32 § kommunalskattelagen och 33 § taxeringsförordningen, får utskottet hemställa att motionerna I: 309 och II: 233 ävensom motionerna I: 438 och II: 568 i förevarande del inte måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 438 och II: 568 har emellertid även yrkats att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t efter utredning måtte snarast och senast 1957 förelägga riksdagen förslag till sådan ändring av 32 § kommunalskattelagen och 33 § taxeringsförordningen, att skatteplikt respektive uppgiftsskyldighet endast skall föreligga beträffande ersättning för kostnader som bestritts i tjänsten då någon intressegemenskap kan anses föreligga mellan uppgiftsskyldig och skattskyldig.

Enligt utskottets mening är det inte lämpligt att låta skatteplikten för ifrågavarande ersättningar bli beroende på relationerna mellan arbetsgivaren och den anställde. En regel av den innebörd som ifrågasatts i de förevarande motionerna skulle nämligen i många fall — även där intressegemenskap mellan arbetsgivaren och den anställde inte föreläge — leda till att kostnadsersättningarna utginge med väl tilltagna belopp medan lönen i övrigt minskades. Om riksdagen antar de undantagsbestämmelser som utskottet tidigare förordat rörande de vanligaste fallen av kostnadsersättningar, nämligen rese- och traktamentsersättningar och representationsersättningar, behöver uppgift utan anmaning lämnas endast om ersättningen överstigit 500 kronor. Att härutöver inskränka uppgiftsplikten för kostnadsersättningar hör enligt utskottets mening inte komma i fråga, innan erfarenhet vunnits hur de nya bestämmelserna kommer att fungera i praktiken.

Utskottet avstyrker därför motionerna I: 438 och II: 568 även i förevarande del.

I motionerna I: 609 och II: 799 har hemställts om ändring av bestämmelsen i 33 § 2 mom. taxeringsförordningen att om avlöningsförmån avsett endast en del av året, upplysning skall lämnas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Syftet med den av motionärerna ifrågasatta ändringen är att inskränka skyldigheten att ange tidrymden, då detta är förenat med betydande svårighet för uppgiftslämnaren. I sådant fall skulle i stället meddelas om förmånen avsett hela eller en del av året.

I anledning av vad sålunda yrkats får utskottet till en början understryka att den i motionerna åsyftade bestämmelsen oförändrad gällt sedan tillkomsten av den nu gällande taxeringsförordningen utan att ha vållat några direkta olägenheter. Något stöd för en så omfattande uppgiftsplikt som motionärerna ansett möjlig enligt den nuvarande ordalydelsen torde inte kunna utläsas av densamma och såvitt känt är har taxeringsmyndigheterna aldrig påfordrat en sådan tillämpning. Utskottet, som förutsätter att taxeringsmyndigheterna i de i motionerna omnämnda fallen och liknande liksom hittills nöjer sig med approximativa uppgifter, anser med hänsyn till det anförda skäl inte föreligga för ändring av den berörda bestämmelsen. Utskottet hemställer därför att motionerna I: 609 och II: 799 inte måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 150, i vad densamma behandlas i detta betänkande och med avslag å de likalydande motionerna I: 438 av herrar Magnusson och Svärd samt II: 568 av herr Edström, i vad motionerna avser 32 § kommunalskattelagen, för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

B) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 150, i vad densamma behandlas i detta betänkande och med avslag å de likalydande motionerna I: 438 av herrar Magnusson och Svärd samt II: 568 av herr Edström, i vad motionerna avser 33 § taxeringsförordningen, ävensom de likalydande motionerna I: 609 av herrar Magnusson och Ebbe Ohlsson samt II: 799 av herrar Edström och Strandh, i vad motionerna avser 33 § 2 mom. taxeringsförordningen, för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

C) att de likalydande motionerna I: 309 av herr Spetz samt II: 233 av herrar Strandh och Sjölin måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 6 november 1956

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Spetz, Franzon, Eriksson, Snygg, Söderquist, Velander, Niklasson, Werner och Falk*; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle*, Kristensson i Osby, Orgård*, Nilsson i Svalöv, Sjölin, Brandt, Strandh*, Henriksson, Jansson i Aspeboda och Andersson i Essvik.

*) Icke närvarit vid justering av betänkandet.